

■ article

REVISTA D'HISTÒRIA DE LA FILOSOFIA CATALANA,
Número 3, 2012 | Print ISSN 2014-1572 / Online ISSN 2014-1564
DOI 10.2436/20.3001.02.48 | P. 45-54
Data de recepció: 19/07/2011 / Data d'admissió: 12/12/2011
<http://revistes.iec.cat/index.php/JOCIH>

Josep Lluís Blasco, polític i filòsof

Sílvia Gómez Soler

Societat de Filosofia del País Valencià. IES. Sant Vicent Ferrer, Algemesí
silviateular@gmail.com

resum

Josep-Lluís Blasco (1940-2003) va jugar el paper d'inspirador i ideòleg dels partits polítics que encarnaven les postures nacionalistes i d'esquerres al País Valencià. Pel que fa a la filosofia, Blasco suscità l'interès per l'estudi de la filosofia analítica i participà en un dels projectes més reeixits que dugué a terme la Facultat de Filosofia de València: els Simposis Internacionals de Lògica i Filosofia de la Ciència i la publicació de la revista *Teorema*. La seva obra és una de les més sòlides aportacions fetes en la nostra cultura dins de la branca filosòfica de la Teoria del coneixement.

paraules clau

Josep-Lluís Blasco, Filosofia catalana, Filosofia analítica, Teoria del Coneixement.

L'any 1940, a Sagunt, va nàixer el professor Josep Lluís Blasco. Determinar quina va ser la seva màxima preocupació, aspiració o motivació personal al llarg de la vida implicaria haver de decidir si la seva vessant filosòfica va pesar més que la política, i no seria una tasca fàcil de resoldre. Blasco va mostrar des de ben aviat una viva preocupació social i política. Cursà Filosofia i Lletres a partir de l'any 1959¹, sent un alumne aplicat i, alhora, un d'aquells estudiants crítics i actius que volgueren reaccionar davant de la inèrcia franquista que impregnava, també, l'ambient universitari. Trobar companys de lluita va ser fonamental per a Blasco. Ben aviat es comprometé amb el valencianisme polític. La seva mirada anava dirigida cap als moviments polítics nacionalistes i d'esquerres. A meitat dels anys seixanta passà a militar en el Partit Socialista Valencià (PSV). Cal dir, però, que aquest es desintegrà i, passats uns anys, cap al 1974, Blasco, juntament amb d'altres companys que compartien el seu tarannà polític, constituí, al País

1 Estudis que començà l'any següent d'haver iniciat la carrera de Dret i que va portar conjuntament amb aquesta.

Valencià, el Partit Socialista d'Alliberament Nacional (PSAN). L'altre partit nacionalista d'esquerres, el Partit Socialista del País Valencià (PSPV), fou fagocitat posteriorment pel Partit Socialista Obrer Espanyol (PSOE).

El panorama per al nacionalisme al País Valencià era complex, ja que obtenir un èxit electoral comportava abandonar determinades postures «pures» i decidir-se a ocupar el «buit» que el Partit Socialista Valencià havia deixat en integrar-se en el PSOE. No era fàcil d'entendre en aquells moments que fer feina en política i poder canviar les coses implicava ocupar llocs de poder, i que aquests llocs només s'ocupaven si es guanyaven les eleccions. Després del franquisme, poca pràctica electoral hi havia. El propòsit de «trepitjar de peus a terra» va comportar que Blasco s'hagués d'enemistar amb alguns companys que defensaven postures que, com ja havien pogut comprovar, suposaven una desfeta electoral. Si els nacionalistes valencians volien guanyar a les urnes, havien de fer canvis i esforçar-se per arribar a enteses... La creació de la Unió del Poble Valencià (UPV), que culminà amb la creació del Bloc Nacionalista Valencià (BLOC) anaren en aquesta direcció. En tots aquests partits Blasco jugà el paper d'inspirador i ideòleg.

Blasco va tenir present durant tota la seva trajectòria acadèmica com era la societat on vivia i quin paper havia de jugar la Universitat. És per això que, quan va arribar el moment de ser degà de la Facultat de Filosofia, defensà amb fermesa la llengua catalana, sense dubtes ni ambigüitats. En aquell moment, això no era gens fàcil: Blasco, a la València castellanitzada postfranquista, no representava el parer de la majoria, ni de bon tros. Tot el contrari: l'ambient era advers a les seves tendències polítiques. Aquest és un mèrit de Blasco: va ser degà sense haver d'amagar quina opinió tenia del país, de la llengua i de la Universitat que volia.

En observar les seves actuacions en els diferents àmbits en què Blasco es mogué –l'acadèmic, el filosòfic, el polític– algú podria preguntar-se com va guanyar el deganat, com va adquirir el màxim prestigi dins del Departament de Metafísica sent un home tan poc metafísic, com va introduir la filosofia analítica a la Universitat de València... Tractem d'explicar, doncs, com Blasco va fer fàcil el difícil, des del seu tarannà crític i racional, en àmbits ben diferents de la seva trajectòria vital. Alguns exemples parlen per si sols.

Quan Blasco començà els estudis de Filosofia, feia només quatre anys que s'havia creat la Secció de Filosofia a la Facultat de Filosofia i Lletres de València. Aquesta es va constituir amb professorat traslladat de Múrcia que continuava la inèrcia habitual del moment –professaven la típica filosofia escolàstica depauperada. L'autèntica renovació no es produí aleshores, sinó més tard, entre els anys 1960 i 1962, quan arribaren tres nous catedràtics a la Universitat de València: Carlos París, per ocupar la Càtedra de Fonaments de la Filosofia;

José Luis Pinillos, que ocuparia la de Psicologia, i Manuel Garrido que, després de passar per unes oposicions que es desenvoluparen amb prou controvèrsies, ocuparia la de Lògica. Dels tres catedràtics, Garrido va ser el que més temps va haver de romandre a València —els altres marxaren als pocs anys cap a Madrid. Blasco va rebre classes de tots tres des del segon fins al quart curs de la carrera: Fonaments i Lògica, de Carlos París; Filosofia de la Naturalesa i Antropologia, de José Luis Pinillos, i Metafísica, de Manuel Garrido. Aquest últim produí molt bona impressió entre els seus deixebles, perquè manejava en classe textos en la llengua original i, això, tractant-se d'autors com ara Aristòtil, habitualment estudiat en les seves versions escolàstiques, resultava en aquella època sorprenent. Blasco també es donà a conèixer aviat: estudiava amb desacostumat rigor i va tenir ocasió de mostrar a Garrido la lectura atenta que havia fet de Heidegger —en l'assignatura de Metafísica de quart curs. L'any següent, en acabar la llicenciatura, Garrido el féu contractar per a professar una classe setmanal de Metafísica, compaginant la docència universitària amb la que començava a fer a les aules de l'Institut Lluís Vives.

Blasco es disposà a fer la tesina sobre la idea de totalitat en Whitehead. La seva curiositat intel·lectual, tanmateix, el va fer interessar-se per autors ben diferents, autors que començaven a tenir ressò en aquell moment i dels quals ningú no en sabia massa aleshores. Així va passar d'estudiar l'ésser en Whitehead i en Heidegger a voler saber que en deien Wittgenstein, els positivistes lògics i, en general, els analítics. Resultà, però que, arran de l'estudi d'aquesta nova línia de pensament, va deixar de banda les seves inicials preocupacions metafísiques per passar a centrar-se, exclusivament, en qüestions epistemològiques. Finalment, féu la tesi doctoral sobre Wittgenstein i la filosofia analítica, l'any 1971.

No era fàcil l'estudi, en aquella època, d'aquest corrent filosòfic. Les novetats que arribaven, generalment, provenien d'Alemanya. Fou meritori, doncs, no només descobrir autors nous en un ambient resistent als canvis, sinó fer una evolució en solitari des de les primeres lectures influenciades pel positivisme lògic a les posteriors lectures transcendentalistes que va fer de Wittgenstein. Tots sabem que la Facultat de Filosofia de València ha tingut un paper fonamental pel que fa a l'estudi i conreu de la filosofia analítica en l'àmbit de la cultura catalana. També és ben sabut que Garrido, quan va arribar a València, va haver d'aprendre lògica simbòlica al mateix temps que ho feien els seus alumnes i que s'assabentava de les noves tendències filosòfiques en companyia dels professors subalterns que anaren ingressant en el Departament. Si bé és cert que Garrido no va tenir cap paper fonamental en la direcció de la tesi de Blasco, el va «deixar fer», i això, fou suficient per a ell.

Aquest va ser el moment en què la Facultat de Filosofia de València va passar pel seu període de màxim esplendor, ja que es va dur a terme un dels projectes més productius i reeixits: els Simposis Internacionals de Lògica i Fi-

losofia de la ciència i, lligada a aquests, la publicació de la revista *Teorema*, de la qual Blasco va ser cofundador i primer secretari.

Pel que fa als simposis, es van celebrar des de l'any 1969 fins al 1974, i tots ells estigueren dedicats a la filosofia de la ciència, la cibernetica i la filosofia analítica. Llevat del segon, es van publicar sempre les actes, i tots comptaren amb l'assistència de filòsofs i lògics de renom mundial: C.Thiel, A.Diemer, H.Frank, G.Hasenjäger, W.O.Quine, D.Pears, P.F.Strawson, etc.

Blasco presentà ponències en els tres últims a propòsit dels estudis més recents que havia realitzat sobre la filosofia analítica. El tercer i l'últim simposi, per motius diferents, tingueren una especial importància en la seva vida acadèmica.

El tercer simposi, dedicat a la Filosofia i la Ciència espanyola contemporània, va estar presidit per Ferrater Mora i va tenir una assistència de públic multitudinària. El motiu, però, fou més polític que filosòfic: els assistents, majoritàriament estudiants, trobaren l'ocasió per fer explícites les protestes contra el règim franquista, fent del simposi una assemblea. Era l'any 1971. El catedràtic de la Universitat d'Oviedo, Gustavo Bueno, va voler adoptar en aquella reunió el paper de filòsof dialèctic, oposant-se a la tendència analítica que, en aquells moments, seguia la Facultat de Filosofia de València. Es reproduïa en aquell fòrum l'enfrontament, aleshores vigent, entre analítics i dialèctics. Bueno intervingué en la ponència que va presentar Blasco —«Anàlisi categorial»—, atacant immoderadament la tendència filosòfica del Departament en general. Tant Garrido com Ferrater Mora s'esforçaren per donar sortida a aquesta situació, que es tornà a repetir més enèrgicament després, durant la intervenció d'un altre professor de Lògica, en aquest cas, de la Universitat de Barcelona: Jesús Mosterín. Les baralles dialèctiques donaren peu a tota mena de reivindicacions i es va produir l'escalfament d'una situació de la qual Garrido, en última instància, era el màxim responsable davant les autoritats civils i acadèmiques —en tant que figurava com a màxim organitzador. S'ha d'entendre la complexitat d'aquest panorama ja que, per una banda, estaven els interessos d'«escola» i, per altra, els interessos polítics. Gustavo Bueno volia encarnar el marxisme dialèctic atacant la filosofia analítica en tant que asèptica o desentesa de la realitat social, amb una actitud, en aquella ocasió, més dogmàtica que crítica. D'altra banda, els estudiants trobaren idoni el moment per fer les reivindicacions contra la repressió franquista. A més a més, la situació s'agreujava amb la notícia de l'expulsió d'un professor que havia explicat teories marxistes a classe —últim desencadenant, o al menys desencadenant «visible», de les protestes estudiantils. Aleshores Blasco, juntament amb un professor convidat, Javier Muguerza, va acordar una solució amb els dirigents assemblearis: llegirien un manifest de protesta contra l'expulsió del professor marxista que publicarien després en les actes del simposi a canvi que continués la marxa normal del congrés. Garrido se sentí alleujat en veure que

els agitadors compliren el pacte. Ell, però, no el va complir: no es publicà cap manifest en les actes i va fer quedar malament Blasco, que s'havia compromès en aquell acord. Garrido sempre sospità que Blasco va tenir alguna cosa a veure amb aquella revolta.

Els dos Simposis posteriors a aquest tercer, tan controvertit, se celebraren a porta tancada, amb l'assistència, només, dels professors i alumnes del Departament i dels professors convidats. En l'últim, que tingué lloc a l'hotel Sicània de Cullera, es presentaven diferents ponències sobre la filosofia de Willard Van Orman Quine –el professor convidat en aquella ocasió– el qual, tot seguit, les discutia en profunditat. Va ser molt productiu. Posteriorment, l'any 1974, Blasco va intercanviar correspondència amb el professor Quine tractant alguns aspectes de la traducció a l'espanyol del llibre *Ontological Relativity*.

El març de 1971, el Departament de Lògica en col·laboració amb el Departament d'Història de la Filosofia, posà en marxa una revista d'una qualitat i rigor poc habituals en l'època: la revista *Teorema*. En un primer moment la dirigien el dos catedràtics, Manuel Garrido i Fernando Montero, i fou pensada com a revista de filosofia que incloïa tendències ben diverses: fenomenologia, marxisme, estructuralisme, lògica matemàtica, filosofia de la ciència, cibernètica, filosofia analítica... Mesos després Montero se separà de la publicació i s'encarregà de la seva confecció únicament el Departament de Lògica, circumstància que acabà decantant-la encara més cap a la filosofia analítica i la lògica matemàtica. En *Teorema* publicaven els membres del departament i els professors invitats als simposis –les actes del quart i cinquè simposi, per exemple, es publicaren com a números monogràfics de la revista.

Va ser l'any 1973, amb *Lenguaje, filosofía y conocimiento*, obra resultant de la seva tesi doctoral, quan Blasco, de manera entenedora i ordenada, exposà la filosofia analítica conreada a Anglaterra i, en fer-ho, manifestava els seus dubtes i crítiques i exposava les seves pròpies conclusions. La publicació de la tesi, en una editorial de Barcelona, es féu en castellà. Blasco, però, ja havia col·laborat abans en la traducció d'obres al català. L'any 1969 havia traduït *Per Marx*, d'Althusser, i *Llenguatge, veritat i lògica*, d'Ayer. Va dirigir juntament amb Tomàs Llorens, dins de l'editorial Concret –muntada per Valerià Miralles, Alfons Cucó i Tomàs Llorens, aleshores propietaris de la llibreria del mateix nom que existia a València– la col·lecció d'assaig «Garbí 3». Els entrebancs posats pel règim franquista per a publicar en català no eren menyspreables ja que no es donaven els permisos per poder constituir empreses editorials catalanes al País Valencià. És per això que els llibres editats per Concret, o posteriorment per Tres i Quatre, apareixien amb peus editorials irreals. Aquest va ser el cas de l'obra d'Althusser, que va portar el peu de l'editorial Lavínia (situada a Barcelona). A aquesta col·lecció seguiria la dels «Quaderns Tres i Quatre», dirigida per Vicent Raga, i en la qual Blasco va

participar fent el pròleg, l'any 1972, a una obra de Galvano de la Volpe: *Lògica materialista*.

Els pròlegs, de manera habitual, esdevenen escrits destinats a reforçar, resumir o destacar la tesi que l'autor desenvoluparà a continuació. En aquesta ocasió, però, el pròleg es convertia en l'espai on Blasco exposava la ineficàcia de voler aplicar un mètode universal –com ara el dialèctic– als diferents àmbits del coneixement, i entre ells, a la lògica matemàtica.

Si bé és cert que d'aquestes col·laboracions es desprèn el compromís que Blasco va adquirir amb la llengua i la cultura del país, no tenia fonament, en canvi, l'acusació dirigida contra ell, a l'inici de la dècada dels setanta, de protagonitzar i liderar, juntament amb el seu company i amic Alfons Cucó, una revolta «marxista catalanista» al si de la universitat –acusació que va estar a punt de costar-li l'expulsió. Durant aquells anys, les revoltes d'estudiants van ser enèrgiques. L'agitada situació universitària va fer que el govern suprimís les classes, obrint les Facultats només per a realitzar els exàmens. Garrido va acordar amb els professors del seu Departament donar un aprovat polític als estudiants, cosa que no va agradar a les autoritats del Ministeri d'Educació, que, assabentades, exigiren responsabilitats. Es féu una reunió de catedràtics en què es declarà que hi havia una conxorxa marxista i catalanista, liderada pels professors Blasco i Cucó, sent aquests els vertaders responsables de l'aprovat polític i els qui havien influït de manera nefasta sobre els seus companys. Lògicament, el degà d'aleshores, Julián San Valero, va entendre que una iniciativa com la de l'aprovat polític no podia ser fruit, únicament, d'uns professors contractats. Estava convençut que també hi havien intervingut catedràtics i es va comprometre a prendre les mesures adients contra aquests. Quan s'analitza aquesta actuació del degà, és lògic pensar que, en realitat, el que s'esperava de l'amenaça era que els catedràtics saluessin la situació per por a les represàlies. I així va ser. Es feu signar als professors implicats un escrit on reconeixien haver realitzat exàmens orals. Blasco no el va voler signar mai.

Les conseqüències de tot plegat es deixaren veure d'immediat, perquè quan es va presentar l'ocasió d'entrar a formar part del cos de professors adjunts de la Universitat, tant Blasco com Cucó, que satisfien els requisits per formar part d'aquest nou cos de professors, en quedaren exclosos: les autoritats franquistes s'havien proposat fer una neteja ideològica dins les universitats. Afortunadament, el recurs que feren tots dos, passat un temps –després de la mort de Carrero Blanco–, es va resoldre favorablement.

A partir d'aquells fets va ser complicat per a Blasco treballar amb normalitat en el Departament dirigit per Garrido. Per sort per a ell, el catedràtic de Metafísica que en un primer moment s'havia desinteressat per l'assignatura de Teoria del coneixement que venia professant Blasco –desinterès que tingué com

a conseqüència que aquesta assignatura passés a formar part del Departament de Lògica— se'n va anar, i el nouvingut catedràtic de Metafísica, Navarro Cordón, reclamà novament la Teoria del Coneixement per al seu Departament. Aquesta circumstància faria que Blasco canviés d'ubicació acadèmica, que abandonés el Departament de Lògica per a passar, l'any 1975, al de Metafísica. Com que Navarro Cordón no va romandre durant molt de temps a València, ben aviat Blasco fou qui liderà aquest Departament. La Facultat de Filosofia de València esdevenia, d'aquesta manera, una Facultat amb un signe d'identitat propi: hi havia analítics a diferents Departaments. Era una Facultat que, a més, amb la fama que venia arrossegant des dels simposis i la publicació de *Teorema*, es decantava més cap a la ciència que no cap a la metafísica.

Blasco convertí en un escrit important cada esdeveniment acadèmic. Si *Lenguaje, filosofía y conocimiento* va sorgir de la tesi doctoral que havia elaborat, el llibre *Significado y experiencia*—publicat el 1984—, va sorgir de la seva memòria de càtedra. En aquesta ocasió la crítica anava dirigida contra el positivisme lògic i el seus intents reduccionistes. Tot i reconèixer les dosis de claredat i rigor que posaren els del Cercle de Viena en el plantejament dels problemes tradicionals de la filosofia, no considerà que aquests problemes filosòfics foren eludibles.

Els seus darrers llibres foren *Teoría del conocimiento* i *Signo y pensamiento*, publicats el 1997 i el 1999, respectivament, i escrits conjuntament amb Tobies Grimaltos, deixeble de Blasco primer i company de Departament després. En la redacció del segon s'hi va afegir també Dora Sánchez. Totes dues obres foren concebudes com a manuals per als estudiants.

El seu discurs de recepció com a membre numerari de la Secció de Filosofia i Ciències Socials de l'Institut d'Estudis Catalans, pronunciat el desembre de l'any 1999, és un dels escrits més importants i originals. En aquesta ocasió, en un espai relativament breu, exposà *La llibertat de la raó* des d'una perspectiva purament epistemològica, sense recórrer a la dimensió pràctica de la raó humana. No hagués estat tan original si hagués parlat del coneixement que tenim de la llibertat o si hagués considerat la llibertat que ha de tenir o no l'investigador en les seves recerques, perquè en un cas parlaríem d'epistemologia de la llibertat i en l'altre d'ètica professional. La idea era una altra: «tractaré d'aclarir directament la funció de la llibertat en l'estructura del conèixer mateix», és a dir, volgué tractar el tema de la llibertat com a condició de possibilitat del coneixement. Si parlem de la llibertat del coneixement parlem d'efectes pràctics i ens movem, en definitiva, en l'àmbit de la moralitat. Però si parlem de la llibertat situant-nos en l'estructura del coneixement estem en un altre nivell, epistemològic o teòric.

En filosofia, es pot reconèixer la inspiració kantiana de Blasco: la raó humana, si bé és limitada, no per això s'ha de considerar poc efectiva perquè, a més d'advertir-nos tant del perill de caure en falses il·lusions o de la prepotència

que exerceixen determinats sistemes filosòfics, es pot convertir en la millor guia dels nostres afers. Blasco va aplicar aquest exercici racional i crític a la filosofia i a la política, i en definitiva, a aquelles tasques que, com a degà, hagué de desenvolupar en la Facultat.

Des de ben aviat Blasco va entendre que per poder incidir veritablement en la vida política del nostre país, calia accedir a les institucions. Aquesta idea explica la necessitat de formar part del col·lectiu «Joan Lluís Vives»², sent-ne un dels membres més destacats. L'any 1983 va sorgir el col·lectiu amb aquest propòsit: «prendre partit» en i des de la Universitat. Aquest grup de professors va manifestar explícitament la necessitat de tractar i discutir aquelles qüestions que afectaven directament tant el sector universitari com la ciutadania en general del País Valencià. Des de la legitimitat que, de manera lògica, havia d'atorgar-los el fet de ser membres de l'estructura educativa del moment, varen reclamar un espai per poder opinar sobre temes d'especial rellevància, com ara, la unitat de la llengua als Països Catalans. No aspiraven, tal com ells mateixos explicaren, a dictar «veredictes definitius», sinó a donar opinions justificades i argumentades des de la seva qualitat d'experts.

Cal dir que no tots els seus membres tenien una mateixa adscripció política, però també és cert que, encara que no els impulsava una pretensió partidista i no buscaven directament una acció política determinada, tampoc no es movien per interessos de pura erudició, ni tan sols per dur a terme activitats únicament acadèmiques. El propòsit era el d'orientar en un moment de desorientació absoluta. D'això es tractava. Quan declararen prioritària la necessitat de cooperar en la normalització cultural del País Valencià, entenien «cultural» en la seva accepció completa. Es tractava fonamentalment d'una actuació a tres nivells: el de la política universitària, el de la normalització lingüística i el de la defensa i millora del medi natural i del patrimoni històric i artístic del País Valencià. Si ens aturem en cadascun dels tres àmbits d'actuació, pel que feia a la política universitària, urgia reforçar la independència de les decisions acadèmiques front a aquelles extra-universitàries de caràcter estretament partidista o electo-

2 Els membres del col·lectiu Joan Lluís Vives foren: Antoni Aucejo i Pérez, Prof. Agregat de Química Tècnica; Josep Maria Aulló i Reverte, Prof. Adjunt Contractat de Física Química; Josep Ll. Blasco i Estellés, Prof. Agregat de Metafísica i Teoria del Coneixement; Emèrit Bono i Martínez, Catedràtic de Política Econòmica; Joan Brines i Blasco, Prof. Adjunt d'Història Contemporània d'Espanya; Joan Brines i Solanes, Prof. Agregat de Pediatria; Antoni Ferrando i Francés, Prof. Agregat de Lingüística Valenciana; Agustí Flors i Bonet, Prof. d'Investigació del I.A.T.A. de València (CSIC); Ramon Lapiedra i Civera, Catedràtic de Mecànica Teòrica; Antoni Martínez i Andreu, Prof. Agregat de Química Tècnica; Vicent Martínez i Sancho, Prof. Adjunt de Física General; Josep Ll. Pitarch i Tortajada, prof. Encarregat de curs de Lingüística Valenciana; Josep Ros i Pallarés, Catedràtic de Mecànica i Ondes. Tots ells de la Universitat de València.

ralista. Com fer-ho? Denunciant públicament les actuacions instrumentalistes, així com la claudicació de la Universitat davant d'aquestes. Quant a la normalització lingüística, del que es tractava era de promoure l'ús de la llengua i dur a terme les accions propícies per tal que aquest ús fos veritable. Plantejaven que la unitat lingüística, proclamada per totes les institucions científiques pertinents, havia estat qüestionada per motivacions polítiques –de la dreta espanyolista– i sense cap criteri de valor objectiu. En aquest sentit, era requisit imprescindible eixir de l'ambigüitat per poder portar a terme la tasca d'institucionalització del català en l'ensenyament a tots els nivells. Per últim, respecte al manteniment, defensa i millora del patrimoni, la col·laboració i coordinació de les diferents iniciatives s'havia de dur a terme fugint també d'interessos partidistes que poc podien afavorir els interessos del País.

Com a professor de la Universitat, i com a degà de la Facultat de Filosofia i Ciències de l'Educació després, Blasco intervingué decisivament en la reforma universitària que es va dur a terme durant el rectorat de Ramon Lapiedra. Durant els vint anys que durà el col·lectiu es produïren gran quantitat d'articles i en la redacció de bona part d'ells intervingué Blasco.

Llevat dels anys compresos entre 1975 i 1979, en què es dedicà fonamentalment a la política, l'activitat de Blasco estigué eminentment vinculada a la docència. Haguera pogut deixar de fer classes ben aviat, perquè la malaltia que va patir el va deixar, després de l'última de les intervencions, sense cordes vocals. Tanmateix, ell aprengué a parlar sense elles i continuà fent classes i participant de la vida universitària en tots els àmbits. El seu deganat el portà endavant així, fent-se sentir amb el seny, més que amb la veu. En una carta dirigida a Manuel Garrido molts anys abans, Blasco expressava el que era, per a ell, una preocupació de molta importància. Volia desmentir el rumor que aleshores circulava per la Complutense de Madrid a propòsit de la seva impossibilitat física de fer classes i, per tant, que no optaria a la càtedra que, com ja sabem, va guanyar. Aquesta idea era angoixant per a Blasco, perquè ell no volia, de cap de les maneres, deixar de fer classes, deixar la universitat, ni tampoc renunciar a guanyar l'oposició que va tenir lloc mesos després de l'operació quirúrgica. Li explicava com havia progressat en la parla, i com, amb el micròfon, anava adquirint la fluïdesa necessària per poder parlar en públic. Si bé reconeixia que es fatigava, també assegurava al seu antic professor amb quina rapidesa evolucionava. Volia desmentir aquesta falsa brama de «retirada».

L'academicisme ha produït, en molts casos, una inèrcia difícil de trencar, un allunyament entre les institucions i la vida cultural. En aquest cas, però, hem presentat un home essencialment acadèmic –que fou professor de la Facultat de Filosofia de la Universitat de València, degà d'aquesta Facultat durant molt anys, membre de l'Institut d'Estudis Catalans...– sense la ficció ideològica que acostuma a acompanyar aquests.

Bibliografia

- BLASCO, Josep Lluís. *La nau del coneixement*, Catarroja: Afers, 2004.
- «Pròleg» a Galvano della Volpe. *Lògica materialista*, València: Tres i Quatre, 1972, p. 9-27.
- CORBÍ, Josep. «Josep Lluís Blasco y la libertad de pensar», *Theoria* 47 (2003), p. 229-231.
- DEFEZ, Antoni. «Filosofia i normativitat en l'obra de Josep Lluís Blasco», *L'Espill* 15 (2003), p. 186-195.
- GARRIDO Manuel. «Un filósofo rey. Josep Lluís Blasco Estellés (1940-2003). In memoriam», *Teorema*, XXII/3 (2003), p. 203-209.
- GRIMALTOS, Tobies. «Josep Lluís Blasco, servidor de la raó», *L'Espill* 14 (2003), p. 147-153.
- SERRA, Xavier. *Història social de la filosofia catalana*, Catarroja: Afers, 2010.
- «Josep Lluís Blasco (1940-2003)», *Afers* 44 (2003), p. 207-221.